

Parallel ogohlantirishlar — ikkinchisi

Payg'ambarlik To'qimasini Ochib Berish: Millerchilar tarixida va bugun Vahiy 14 ning xabarlarini sharhlash

Jeff Pippenger

2023-08-08

O'n bokira qiz haqidagi masal Millerchilar tarixida amalga oshganida, u ikkinchi farishtaning xabari davrida yuz berdi. Ikkinchi farishtaning xabari ikki alohida xabarni ifodalaydi, ham ular qamrab olgan vaqt davri jihatidan, ham xabarning mo'ljallangan tinglovchilari nuqtai nazaridan. Ikkinchi farishtaning xabari endigina Rimga qaytib, Bobilning qizlari bo'lib qolgan protestant jamoatlariga qaratilgan edi. Yarim tun nidosi esa uxlab yotgan Millerchilarga qaratilgan edi. Birinchi xabar Millerchilardan tashqaridagilarga qaratilgan edi, ikkinchisi esa ichkaridagilarga qaratilgan edi. Bu bizning kunimizda so'zma-so'z amalga oshadi.

Kunimizdagi takrorlanishda e'tiborga olinishi lozim bo'lgan farq shundaki, adventizmning boshida ikkinchi farishtaning xabari avval Millerchilardan tashqariga bordi, so'ngra xabarning ikkinchi qismi Millerchilar ichkarisiga kirdi. Adventizmning oxirida, masal yana takrorlanganda, ikkinchi farishtaning xabari ham xuddi shunday takrorlanadi. Bu bizga bevosita bir necha martadan ham ko'proq aytilgan. Ammo xabarning ikki tomonlama tabiati oxirida teskari bo'ladi. Birinchi xabar adventizmga boradi, ikkinchisi esa adventizmdan tashqaridagilarga. Bizga Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobi farishtasi bilan ifodalangan ish va xabar ikkinchi farishtaning xabarining takroridir, deb aytilgan.

“Payg'ambar shunday deydi: ‘Men osmondan tushib kelayotgan boshqa bir farishtani ko'rdim; uning qudrati buyuk edi, va yer uning ulug'vorligidan yorishdi. U baland ovoz bilan qattiq nido qilib dedi: Buyuk Bobil qulab tushdi, qulab tushdi, va jinlarning maskaniga aylandi’ (Vahiy 18:1, 2). Bu ikkinchi farishta tomonidan berilgan o'sha xabardir. Bobil qulagandir, ‘chunki u barcha xalqlarga o'z zinokorligining g'azab sharobidan ichirdi’ (Vahiy 14:8). Bu sharob nima? — Uning soxta ta'limotlaridir. U dunyoga to'rtinchi amrning Shabbati o'rniga soxta shanbani bergan, va Shayton dastlab Adanda Momo Havoga aytgan yolg'onni — jonning tabiiy o'lmasligi haqidagi ta'limotni — takrorlagan. U shunga o'xshash ko'plab xatolarni uzoq-yaqinga yoyib yuborgan, ‘insonlarning amrlarini ta'limot sifatida o'rgatib’ (Matto 15:9).”

“Iso O'zining ommaviy xizmatini boshlaganida, Ma'badni uning muqaddas narsalarni haqoratlovchi tahqirlanishidan pokladi. Uning xizmatining so'nggi amallari orasida Ma'badning ikkinchi bor poklanishi ham bor edi. Shunday qilib, dunyoni ogohlantirishga doir so'nggi ishda jamoatlarga ikki alohida da'vat qilinadi. Ikkinchi farishtaning xabari shundaydir: ‘Bobil quladi, quladi, o'sha buyuk shahar, chunki u barcha xalqlarga o'z zinokorligining g'azab sharobidan ichirdi’ (Vahiy 14:8). Va uchinchi farishtaning xabarining baland nidosida osmondan bir ovoz eshitiladi, u shunday deydi: ‘Undan chiqing, ey Mening xalqim, toki uning gunohlariga sherik bo'lmanglar va uning balolaridan ulush olmanglar. Chunki uning gunohlari osmonga qadar yetdi, va Xudo uning qabihliklarini yodga oldi’ (Vahiy 18:4, 5).” Selected

Adventizmning boshidagi ikkinchi farishtaning xabari Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi farishta timsolida ifodalangan xabarning aynan o'sha xabaridir, va o'sha ogohlantirishda xabarni e'lon qiladigan ikki ovoz bor. Birinchi ovoz yer Uning ulug'vorligi bilan yoritilganda e'lon qilinadi, va to'rtinchi oyatda Yuhanno boshqa bir ovozni eshitib shunday dedi: "Undan chiqinglar."

Milleriylar tarixida Bobildan chiqish chaqirig'i birinchi bo'lib keldi, Milleriylarga qaratilgan xabar esa ikkinchi bo'lib keldi. Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobida Adventizmdan tashqaridagilarga murojaat qiladigan ovoz, ya'ni ikkinchi ovoz yoki ikkinchi xabardir. "Jamoatlarga qilingan ikkita alohida chaqiriq bor" degan bayonot bilan bir qatorda, Masihning ma'badni ikki marta poklagani (xizmatining boshida va oxirida) ham Adventizmning boshi va oxirining bir tasviri ekani ayon bo'ladi.

Adventizmning boshlanishi Uilyam Miller asos solishda vosita qilib ishlatilgan poydevorni qurishga yordam bergan xizmatchilarning poklanishini namoyon etdi. Poydevor ikkinchi farishta xabarining yakunida tugallandi, chunki 1844-yil 22-oktabrda uchinchi farishta kelishi bilan Adventizm poydevorini tashkil etuvchi haqiqatlar eshitishga tayyor bo'lganlar uchun tushunilishi mumkin holga keltirildi.

Poydevorni qurish ishi ikkinchi farishta tarixining eng avj nuqtasida, "jamoatlarga ikki alohida da'vat qilingan" paytda yakunlandi. Birinchi da'vat milleritchilardan tashqarida bo'lganlar uchun edi, ikkinchisi esa milleritchilar uchun edi. Ammo Adventizmning boshlanishiga mos tushadigan yana bir boshlanish — Masihning O'z ma'badini birinchi marta poklagan paytidagi xizmati-dir. Ma'badning poklanishi haqidagi payg'ambarlik timsoli Uning xizmatining boshida va oxirida sodir bo'lgan poklanishni belgilaydi; bu esa, o'z navbatida, Adventizmning boshida va oxirida sodir bo'ladigan poklanishning timsolidir. Masihning ma'badni ikki marta poklashi Adventizmning boshlanishi va tugashiga mos keladi, biroq Uning xabari faqat Xudo bilan o'zlarini abadiy ajratib yuborish jarayonida bo'lgan ahd xalqiga qaratilgan edi.

Adventizmning boshlanishi hukmning ochilganini e'lon qilgan bir xabarni taqdim etdi, Adventizmning oxiri esa hukmning tugaganini e'lon qilmoqda. Iso Ma'badni birinchi marta poklaganida, Uning uyini qaroqchilar iniga aylantirganlari uchun yahudiylarga tanbeh berdi, biroq Ma'badning ikkinchi poklanishi "Uning xizmatining so'nggi amallari qatorida" bo'ldi. Xizmatining oxirida U endi yahudiylarga Otasining uyini qaroqchilar iniga aylantirganlarini aytmedi; aksincha, ularga ularning uyi "o'zlariga xaroba holda qoldirilganini" aytdi.

"Shu orada har bir xalqdan bo'lgan sajda qiluvchilar Xudoga topinish uchun bag'ishlangan ma'badni izlar edilar. Oltin va qimmatbaho toshlar bilan yaltirab turgan bu maskan go'zallik va ulug'vorlik manzarasi edi. Ammo Yahova endi bu latofat saroyida topilmas edi. Isroil xalq sifatida o'zini Xudodan ajratib qo'ygan edi. Masih O'zining yer yuzidagi xizmatining nihoyasiga yaqin, ma'badning ichki qismiga oxirgi marta nazar tashlaganida, shunday dedi: 'Mana, uyingiz sizga vayrona holda qoldiriladi.' Matto 23:38. Shu paytgacha U ma'badni Otasining uyi deb atagan edi; ammo Xudoning O'g'li o'sha devorlar ichidan chiqib ketganida,

Uning ulug‘vorligi uchun qurilgan ma’baddan Xudoning huzuri abadiy olib qo‘yildi.”
Havoriylar faoliyati, 145.

U boshida poklagan ma’bad oxirida poklagan ma’baddan boshqa ma’bad edi. Birinchi ma’bad Uning Otasining uyi edi, ammo ikkinchi ma’bad yahudiylarning uyi edi. Rabbiiy boshida Adventizm bilan ahd tuzdi va adventistlar Uning ma’badida ruhoniylar bo‘ldilar. Adventizmning oxirida esa ular endi ruhoniylar bo‘lmaydilar, va ularning uyi huvillab qoladi.

Ikkinchi farishta ikki xabarni ifodalaydi. Xabarning Bobilning ikki bor qulashidek tasvirlanishining sabablaridan biri ham shudir. Bu Bobilning qulagani haqidagi ikki marta takrorlangan e’lonning asosiy sababi emas, ammo sabablaridan biridir. Bu qay tarzda ikki xabardir?

Ikkinchi farishta birinchi farishtaning xabari rad etilganiga javoban keldi. Muvaqqiyatsiz bashorat 2300 yillik bashoratning yakuni sifatida 1843 yilni ko‘rsatganida, protestant cherkovlari xato xabardan foydalanib, Millerning xabarini rad etdilar. Millerning xabari birinchi farishtaning xabari edi. U rad etilganda, 1260 yildan ortiq vaqt davomida sahroda Xudoning jamoati bo‘lib kelgan protestant cherkovlari rad etildi va Bobilning qizi bo‘lib qoldi. O’sha paytda ikkinchi farishta o‘z xabari bilan keldi.

Biz ko‘rib chiqayotgan ushbu tarixning turli unsurlari bilan bog‘liq nihoyatda muhim ayrim jihatlar bor. Kamida bitta jihat borki, u asta-sekin bayon etilishi lozim, chunki u hozir ochib berilayotgan Iso Masihning Vahiy kitobi xabarini tushunishga, shubhasiz, hissa qo‘shadi. Shu sababli, men o’sha tarixga oid nihoyatda muhim bir parchani keltirmoqdaman. Men ishora qilayotgan narsa ikki bobdir, ammo o’sha ikki bobning o‘rtasida yana uchinchisi muhim bir bob ham bor. Ko‘rib chiqishimiz doirasini cheklash maqsadida, hozircha uni kiritmayapman.

O‘qib borar ekansiz, qaysi farishtaga murojaat qilinayotganiga e’tibor bering, sinov jarayonining bosqichma-bosqich rivojlanishini kuzating, birinchi xatboshida Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi farishtaning bashoratli xususiyatlari birinchi farishtaning ham xususiyatlari ekanini qayd eting. Shuni ham anglangki, xabarlardan birini xochga mixlash — Masihni xochga mixlash demakdir, shuningdek, uch farishta hammasi yakka farishta sifatida taqdim etilgan, ammo Yarim tun nidosi xabari esa ko‘plab farishtalardir.

“Menga osmonning butun ahli yer yuzida davom etayotgan ishga naqadar qiziqish bilan qaraganlari ko‘rsatildi. Iso qudratli va kuchli bir farishtaga yerga tushib, uning aholilarini O‘zining ikkinchi zohir bo‘lishiga tayyorlanishlari haqida ogohlantirishni buyurdi. Men o’sha qudratli farishtaning osmondagi Isoning huzuridan chiqib ketganini ko‘rdim. Uning oldidan nihoyatda yorqin va ulug‘vor bir nur borardi. Menga aytildiki, uning vazifasi yerni o‘z ulug‘vorligi bilan yoritish va insonni Xudoning kelayotgan g‘azabidan ogohlantirish edi. Ko‘pchilik bu nurni qabul qildi. Ba’zilar juda jiddiy ko‘rinar, boshqalari esa quvonchga to‘lib, hayrat va zavq ichida edilar. Nur hammaning ustiga sochildi, ammo ayrimlar faqat nurning ta’siri ostiga kirdilar, xolos, va uni chin dildan qabul qilmadilar. Lekin uni qabul qilganlarning hammasi yuzlarini yuqoriga, osmonga qaratib, Xudoni ulug‘ladilar. Ko‘plar buyuk g‘azabga to‘ldilar. Xizmatchilar va xalq razillar bilan birlashib, qudratli farishta sochgan nurga qat’iyat

bilan qarshilik ko'rsatdilar. Ammo uni qabul qilganlarning barchasi dunyodan chekinib, o'zaro mahkam birlashdilar.”

“Shayton va uning farishtalari qo'llaridan kelgan barcha kishilarning ongini nurdan chalg'itishga astoydil urinar edilar. Uni rad etganlar zulmatda qoldirildi. Men farishtaning o'zini Xudoning xalqi deb e'tirof etganlarni nihoyatda chuqur qiziqish bilan kuzatayotganini ko'rdim, ularga samoviy manbadan kelgan xabar taqdim etilganida, ular namoyon etgan xarakterni qayd etish uchun. Iso'ga muhabbat e'tirof etganlarning juda ko'pi bu samoviy xabardan nafrat, mazax va istehzo bilan yuz o'girganlarida esa, qo'lida o'rama qog'oz tutgan bir farishta bu sharmandali yozuvni qayd etdi. Iso O'zining e'tirof etilgan izdoshlar tomonidan mensilmagani uchun butun osmon g'azabga to'ldi.”

“Men ishonuvchilarning umidsizlikka tushganini ko'rdim. Ular Rabbilarini kutilgan vaqtda ko'rmadilar. Kelajakni yashirish va O'z xalqini qaror nuqtasiga olib kelish Xudoning maqsadi edi. Ana shu vaqt nuqtasiz Xudo belgilagan ish amalga oshmagan bo'lur edi. Shayton juda ko'plarining ongini kelajak sari haddan tashqari ilgarilatib yuborayotgan edi. Masihning zohir bo'lishi uchun e'lon qilingan bir vaqt davri ongni hozirgi tayyorgarlikni jiddiy izlashga undashi lozim edi. Vaqt o'tib ketgach, farishtaning nurini to'la qabul qilmaganlar samoviy xabarni mensimaganlar bilan birlashdilar va ular masxara bilan umidsizlikka tushganlarga qarshi burildilar. Men osmondagi farishtalarning Iso bilan maslahat qilayotganini ko'rdim. Ular Masihning izdoshimiz, deb da'vo qiluvchilarining ahvolini kuzatgan edilar. Belgilangan vaqtning o'tib ketishi ularni sinab, kim ekanliklarini oshkor qildi, va juda ko'plar tarozida tortilib, kam topildilar. Ularning barchasi o'zlarini baland ovozda nasroniy deb e'lon qildilar, biroq deyarli har bir jihatda Masihga ergashishda muvaffaqiyatsiz bo'ldilar. Shayton Masihning izdoshimiz, deb da'vo qiluvchilarining ahvolidan quvonchga to'ldi. U ularni o'z tuzog'iga ilintirgan edi. U ko'pchilikni to'g'ri yo'ldan chiqishga yetaklagan edi, va ular osmonga boshqa bir yo'l bilan chiqishga urinayotgan edilar. Farishtalar Siondagi gunohkorlar va dunyoni sevuvchi munofiq bilan aralashib ketgan pok, toza va muqaddas kishilarni ko'rdilar. Ular Isoning chin sevuvchilarini kuzatib turgan edilar; biroq buzuqlar muqaddaslarga ta'sir qilayotgan edilar.”

“Yuraklari Isoga tashna sog'inch, Uni ko'rishga bo'lgan kuchli istak bilan yonganlarga o'zlarini birodar deb atovchilar tomonidan Uning kelishi haqida gapirish taqiqlangan edi. Farishtalar butun manzarani kuzatdilar va Isoning zohir bo'lishini sevgan qoldiq bilan hamdard bo'ldilar. Yana bir qudratli farishtaga yerga tushish vazifasi topshirildi. Iso uning qo'liga bir yozuv tutqazdi va u yerga kelgach, shunday deb qichqirdi: Bobil quladi! quladi! So'ng men hafsalasi pir bo'lganlarning yana chehralari yorishganini, ko'zlarini osmonga ko'tarib, o'z Rabbisining zohir bo'lishiga imon va umid bilan qarayotganlarini ko'rdim. Ammo ko'plar go'yo uxlab yotgandek, karaxt bir holatda qolayotgandek ko'rinar edi; shunga qaramay, men ularning yuzlarida chuqur qayg'u izlarini ko'ra oldim. Hafsalasi pir bo'lganlar Muqaddas Kitobdan o'zlarining kechikish vaqtida ekanliklarini va ular vahiyniing bajo bo'lishini sabr bilan kutishlari kerakligini angladilar. Ularni 1843 yilda Rabbilarini kutishga undagan o'sha dalil, 1844 yilda ham Uni kutishga olib keldi. Men ko'rdimki, ko'pchilik 1843 yildagi imonlarini ajratib turgan o'sha g'ayratga ega emas edi. Ularning hafsalasi pir bo'lgani imonlarini susaytirgan edi. Ammo hafsalasi pir bo'lganlar ikkinchi farishtaning nidosiga

qo‘shilganlarida, samoviy lashkar nihoyatda chuqur qiziqish bilan kuzatdi va xabarning ta‘sirini belgilab bordi. Ular Masihiy nomini olganlarning hafsalasi pir bo‘lganlarga masxara va nafrat bilan yuz burganini ko‘rdilar. Masxarachining lablaridan: “Sizlar hali ham ko‘tarilib ketmabsizlar-ku!” degan so‘zlar chiqqanida, bir farishta ularni yozib oldi. Farishta dedi: Ular Xudoni masxara qilmoqdalar.”

“Menga Ilyosning ko‘tarib ketilishiga yana ishora qilindi. Uning choponi Elishoga tushdi, va yovuz bolalar (yoki yoshlar) uning ortidan ergashib, masxara qilib shunday deb qichqirdilar: Chiqib ket, ey kal! Chiqib ket, ey kal! Ular Xudoni masxara qildilar va o‘sha yerning o‘zida jazosini topdilar. Ular buni ota-onalaridan o‘rganishgan edi. Va muqaddaslarning yuqoriga ko‘tarilishi haqidagi g‘oyani mazax qilgan va ustidan kulganlar Xudoning balolari bilan jazolanadilar va U bilan o‘ynashish arziyas narsa emasligini anglaydilar.

“Iso boshqa farishtalarga O‘z xalqining so‘nib borayotgan imonini jonlantirish va mustahkamlash hamda ularni ikkinchi farishtaning xabarini va yaqinda osmonda qilinishi lozim bo‘lgan muhim harakatni anglashga tayyorlash uchun tez uchishni buyurdi. Men bu farishtalarning Isodan ulkan qudrat va nur qabul qilib, ikkinchi farishtaga o‘z ishida yordam berish uchun o‘zlariga topshirilgan vazifani ado etishga shoshilinch ravishda yerga uchib ketganini ko‘rdim. Farishtalar: «Mana, Kuyov kelmoqda, Uni kutib olishga chiqinglar», deb nido qilganlarida, Xudoning xalqi uzra buyuk bir nur porladi. Shunda men hafsalasi pir bo‘lgan o‘sha kishilarning o‘rnidan turib, ikkinchi farishta bilan hamohang holda: «Mana, Kuyov kelmoqda, Uni kutib olishga chiqinglar», deb e‘lon qilganlarini ko‘rdim. Farishtalardan chiqqan nur hamma joydagi zulmatni yorib o‘tdi. Shayton va uning farishtalari bu nurning yoyilishiga va ko‘zlangan ta‘sirini ko‘rsatishiga to‘sqinlik qilishga urindilar. Ular Xudoning farishtalari bilan bahslashib, Xudo xalqni aldaganini, va o‘zlaridagi barcha nur va qudratga qaramay, ular xalqni Isoning kelayotganiga ishontira olmasliklarini aytdilar. Xudoning farishtalari esa, Shayton yo‘lni to‘sib qo‘yishga va xalqning ongini nurdan burib yuborishga tirishgan bo‘lsa-da, o‘z ishlarini davom ettirdilar. Uni qabul qilganlar juda baxtiyor ko‘rindilar. Ular ko‘zlarini osmonga qadab, Isoning zohir bo‘lishini intiqlik bilan kutardilar. Ba‘zilari esa qattiq iztirob ichida bo‘lib, yig‘lar va ibodat qilar edilar. Ularning ko‘zlari o‘zlariga qadalgandek tuyular, va ular yuqoriga qarashga jur‘at eta olmas edilar.”

Osmondan kelgan qimmatli bir nur ulardan zulmatni ajratib yubordi; noumidlik ichida o‘zlariga qadab qo‘yilgan ko‘zlari yuqoriga ko‘tarildi, va minnatdorlik hamda muqaddas quvonch ularning yuz-ko‘zlarida zohir bo‘ldi. Iso va barcha farishtalar lashkari sodiq, kutib turgan kishilarga mamnuniyat bilan boqdi.

“Birinci farishtaning xabarining nurini rad etgan va unga qarshi chiqqanlar ikkinchi xabarning nuridan mahrum bo‘ldilar va: «Mana, Kuyov kelmoqda», degan xabarga hamroh bo‘lgan qudrat va ulug‘vorlikdan foyda ko‘ra olmadilar. Iso ulardan qovog‘ini solib yuz o‘girdi. Ular Uni mensimagan va rad etgan edilar. Xabarni qabul qilganlar esa ulug‘vorlik bulutiga chulg‘andilar. Ular Xudoning irodasini bilish uchun kutdilar, kuzatdilar va ibodat qildilar. Ular Uni ranjitib qo‘yishdan nihoyatda qo‘rqardilar. Men Shayton va uning farishtalari bu ilohiy nurni Xudoning xalqidan to‘sisga urinayotganlarini ko‘rdim; ammo kutayotganlar nurni ardoqlab, ko‘zlarini yerdan Iso tomon ko‘tarib turgan ekanlar, Shayton ularni bu

qimmatli nurdan mahrum qilishga hech qanday kuchga ega emas edi. Osmon tomonidan berilgan xabar Shayton va uning farishtalarini g'azablantirdi, Isoga muhabbat qo'yganlikni da'vo qilgan, biroq Uning kelishini mensimaganlar esa sodiq va ishonuvchan kishilarni masxara qilib, tahqirlab, ustidan kuldilar. Ammo bir farishta ular o'zlarini birodar deb e'lon qilganlar tomonidan yetkazilgan har bir haqoratni, har bir mensimaslikni, har bir xo'rlashni qayd etib bordi. Juda ko'plar ovozlari ko'tarib: «Mana, Kuyov kelmoqda», deb faryod qildilar va Isoning zohir bo'lishini sevmagan hamda Uning ikkinchi kelishi haqida to'xtalib turishlariga yo'l qo'ymagan birodarlarini tark etdilar. Men Isoning O'z kelishini rad etgan va mensimaganlardan yuz o'giranini ko'rdim; so'ngra U farishtalarga O'z xalqini nopoklar orasidan olib chiqishni buyurdi, toki ular bulg'anib qolmasinlar. Xabarlariga itoat etganlar erkin va birlikda ajralib chiqdilar. Ularning ustiga muqaddas va oliyjanob bir nur porladi. Ular dunyodan voz kehdilar, unga bo'lgan mehrlarini uzdilar va yerdagi manfaatlarini qurbon qildilar. Ular yerdagi xazinalaridan voz kehdilar, va sevikli Najotkorlarini ko'rishga umid bog'lab, bezovta nigohlarini osmonga qaratdilar. Muqaddas, pok quvonch ularning chehralaridan yog'dulanib turar va ichlarida hukm surayotgan tinchlik hamda quvonchdan darak berar edi. Iso O'z farishtalariga borib, ularni mustahkamlashni buyurdi, chunki ularning sinov soati yaqinlashib kelayotgan edi. Men bu kutayotganlar hali lozim bo'lgan darajada sinalmaganliklarini ko'rdim. Ular hali xatolardan xoli emas edilar. Va men Xudoning yer yuzidagi xalqqa ogohlantirish yuborishidagi, shuningdek ularni ma'lum bir vaqt nuqtasiga olib kelish va o'zlarini sinchiklab tekshirishga yo'naltirish uchun qayta-qayta xabarlar yuborishidagi marhamati va yaxshiligini ko'rdim, toki ular majusiylar va papachilar tomonidan meros qilib qoldirilgan xatolardan xalos bo'lsinlar. Xudo ushbu xabarlar orqali O'z xalqini shunday joyga olib chiqmoqdaki, u yerda U ular uchun yanada buyukroq qudrat bilan ish ko'ra oladi va ular Uning barcha amrlarini saqlay oladilar....”

“Iso Muqaddas joydagi xizmati nihoyasiga yetib, Eng Muqaddas joyga kirganida va Xudoning qonuni saqlangan sandiq oldida turganida, u uchinchi xabar bilan yerga yana bir qudratli farishtani yubordi. U farishtaning qo'liga bir o'rama yozuv tutqazdi, va u ulug'vorlik hamda qudrat ila yerga tushar ekan, dahshatli bir ogohlantirishni, insonga hech yetkazilgan tahdidlarning eng qo'rqinchlisini e'lon qildi. Bu xabar Xudoning farzandlarini ogoh tutish va ularga oldinda turgan vasvasa hamda iztirob soatini ko'rsatish uchun mo'ljallangan edi. Farishta dedi: Ular maxluq va uning surati bilan yaqin jangga olib kiriladilar. Ularning abadiy hayotga bo'lgan yagona umidi sobit qolishdadir. Garchi ularning hayoti xavf ostida bo'lsa-da, ular haqiqatni mahkam tutishlari kerak. Uchinchi farishta o'z xabarini mana bu so'zlar bilan yakunlaydi: “Mana, azizlarning sabr-toqati; mana, Xudoning amrlarini va Isoning imonini saqlaydiganlar.” U bu so'zlarni takrorlar ekan, samoviy Muqaddasxonaga ishora qildi. Bu xabarni qabul qiladiganlarning barchasining fikrlari Eng Muqaddas joyga, ya'ni Iso sandiq oldida turib, marhamat hali ham davom etayotganlarning hammasi va Xudoning qonunini bilmay buzganlar uchun O'zining so'nggi shafosatini qilayotgan joyga qaratiladi. Bu kafforat solih o'liklar uchun ham, solih tiriklar uchun ham qilinadi. Iso Xudoning amrlari haqidagi nurni qabul qilmay vafot etgan, johillik bilan gunoh qilganlar uchun ham kafforat qiladi.”

“Iso Muqaddasning Eng Muqaddas joyining eshigini ochganidan keyin, Shabbatning nuri ko'rindi, va Xudoning xalqi sinovdan o'tkazilib, isbotlanishi kerak edi; xuddi Xudo qadimda Isroil farzandlarini O'z qonuniga rioya qiladilarmi-yo'qmi, deb sinaganidek. Men uchinchi

farishtaning yuqoriga ishora qilib, hafsalasi pir bo‘lganlarga samoviy Muqaddasxonadagi Eng Muqaddas joyga boradigan yo‘lni ko‘rsatayotganini ko‘rdim. Ular imon bilan Isoga ergashib, Eng Muqaddas joyga kirdilar. Endi ular yana Isoni topdilar, va quvonch hamda umid yangidan jo‘sh urdi. Men ularning orqaga nazar tashlab, o‘tmishni — Isoning ikkinchi kelishi haqidagi xabarning e‘lon qilinishidan boshlab, 1844-yildagi muddatning o‘tib ketishigacha bo‘lgan yo‘llarini — qayta ko‘rib chiqayotganlarini ko‘rdim. Ular o‘z hafsalalari pir bo‘lganining izohini ko‘radilar, va quvonch hamda ishonch yana ularni jonlantiradi. Uchinchi farishta o‘tmish, hozirgi zamon va kelajakni yoritib berdi, va ular Xudo ularni haqiqatan ham O‘zining sirli ilohiy tadbiri bilan boshqarganini biladilar.”

“Menga ayon qilindiki, qoldiq Iso ortidan Eng Muqaddas joyga kirdi, va sandiqni hamda marhamat taxtini ko‘rib, ularning ulug‘vorligiga mahliyo bo‘ldi. Iso sandiqning qopqog‘ini ko‘tardi, va mana! uning ustida o‘n amr yozilgan tosh lavhalar bor edi. Ular hayot baxsh ilohiy kalomlarni birma-bir kuzatadilar; ammo o‘n muqaddas amr orasida to‘rtinchi amr tirik holda turganini ko‘rganlarida, va uning ustiga qolgan to‘qqiztasiga qaraganda ham yorqinroq nur porlayotganini, atrofini esa ulug‘vorlik halosi o‘rab turganini ko‘rganlarida, titrab ortga chekinadilar. U yerda Shabbat bekor qilinganini yoki haftaning birinchi kuniga o‘zgartirilganini ularga bildiradigan hech narsa topmaydilar. U Xudoning og‘zidan tog‘ ustida tantanali va dahshatli ulug‘vorlik bilan aytilgan paytdagidek o‘qiladi, chaqmoqlar chaqnab, momaqaldiroqlar gumburlaganida, va Uning O‘zi muqaddas barmog‘i bilan tosh lavhalarga yozganidagidek: Olti kun mehnat qilursan va barcha ishingni qilursan; ammo yettinchi kun Egang Xudoyingning Shabbatidir. Ular o‘n amrga ko‘rsatilgan ehtiromni kuzatar ekanlar, hayratga tushadilar. Ularning Yahovaning yaqiniga qo‘yilganini, Uning muqaddasligi soyasida saqlanib, himoya qilinayotganini ko‘radilar. Ular o‘n amrning to‘rtinchi amrini oyoq osti qilib kelganliklarini, Yahova muqaddas qilgan kun o‘rniga majusiylar va papachilar orqali avloddan-avlodga o‘tib kelgan bir kunni tutganliklarini ko‘radilar. Ular Xudo oldida o‘zlarini past tutadilar va o‘tgan gunohlari uchun motam tutadilar.

“Men tutatqidagi tutatqining tutuni Iso ularning e‘tiroflari va ibodatlarini O‘z Otasiga taqdim etar ekan, ko‘tarilayotganini ko‘rdim. Va u yuqoriga ko‘tarilar ekan, yorqin bir nur Isoning ustiga va marhamat kursisi ustiga to‘xtadi; hamda o‘zlarini Xudoning qonunini buzganlar ekanliklarini anglab, iztirobga tushgan jiddiy ibodat qiluvchilar barakalandilar, ularning chehralari esa umid va quvonch bilan yorishdi. Ular uchinchi farishtaning ishiga qo‘shildilar, ovozlari ko‘tarib, tantanavor ogohlantirishni e‘lon qildilar. Ammo dastlab xabarni ozchilik qabul qildi, shunga qaramay ular ogohlantirishni e‘lon qilishni g‘ayrat bilan davom ettirdilar. So‘ng men ko‘rdimki, ko‘plar uchinchi farishtaning xabarini qabul qildilar va avval ogohlantirishni e‘lon qilganlar bilan birga ovozlari birlashtirdilar; ular Xudoni ulug‘ladilar va U muqaddas qilgan Dam olish kuniga rioya etish orqali Uni buyuk deb e‘lon qildilar.”

“Uchinchi xabarni qabul qilganlarning ko‘plari avvalgi ikki xabarda tajribaga ega emas edilar. Shayton buni tushundi, va ularni qulatish uchun uning yovuz nazari ular ustida edi; ammo uchinchi farishta ularni Eng Muqaddas joyga ishora qilayotgan edi, va avvalgi xabarlarida tajribaga ega bo‘lganlar esa ularga samoviy Muqaddasxonaga boradigan yo‘lni ko‘rsatib turardilar. Ko‘plar farishtalarning xabarlarida haqiqatning mukammal zanjirini ko‘rdilar va uni mamnuniyat bilan qabul qildilar. Ularni o‘z tartibi bilan qabul qilib, imon orqali Isoga

ergashgan holda samoviy Muqaddasxonaga kirdilar. Bu xabarlar menga jamoatni mahkam tutib turadigan langar sifatida ko'rsatildi. Va odamlar ularni qabul qilib, tushungan sari, Shaytonning ko'pdan-ko'p aldanishlaridan himoyalanadilar.”

“1844-yildagi buyuk umidsizlikdan keyin, Shayton va uning farishtalari jamoatning imonini beqaror qilish uchun tuzoqlar qo'yish bilan g'oyat band edilar. U bu narsalarda shaxsiy tajribaga ega bo'lgan ayrim kishilarning ongiga ta'sir ko'rsatayotgan edi. Ularda kamtarlik ko'rinishi bor edi. Ular birinchi va ikkinchi xabarlarni o'zgartirib, ularning amalga oshishini kelajakka qaratdilar, boshqalar esa ularning o'tmishda allaqachon amalga oshganini da'vo qilib, juda uzoq o'tmishga ishora qildilar. Bu kishilar tajribasizlarning fikrini boshqa tomonga burib, ularning imonini beqaror qilayotgan edilar. Ba'zilar jamoatdan mustaqil ravishda o'zlariga xos bir imon barpo etishga urinib, Muqaddas Kitobni tadqiq qilayotgan edilar. Shayton bularning hammasidan shodlanardi; chunki u langardan uzilib ketganlarni turli xatolar bilan ta'sirlantira olishini va ta'limot shamollari bilan u yoqdan bu yoqqa haydab yurishini bilardi. Birinchi va ikkinchi xabarlarda boshchilik qilganlarning ko'plari ularni inkor etdilar, va jamoat bo'ylab bo'linish hamda tarqoqlik hukm surardi. Shunda men U. Millerni ko'rdim. U hayrat va ganglik ichida ko'rinar, o'z xalqi uchun qayg'u va iztirob ostida egilgan edi. U 1844-yilda birlikda va muhabbatda bo'lgan jamoaning bir-biriga bo'lgan sevgisini yo'qotib, bir-biriga qarshi chiqayotganini ko'rdi. U ularning sovuq, ortga qaytgan holatga tushib qolganini ko'rdi. Qayg'u uning quvvatini yemirayotgan edi. Men yetakchi kishilarning U. Millerni kuzatib, uchinchi farishta xabarini va Xudoning amrlarini qabul qilib qo'yishidan qo'rqayotganlarini ko'rdim. Va u osmondan kelgan nur tomon og'a boshlaganida, bu kishilar uning fikrini boshqa tomonga burish uchun qandaydir reja tuzar edilar. Men uning ongini zulmatda saqlab qolish va ta'sirini o'zlari orasida ushlab turish uchun insoniy ta'sir ishlatilayotganini ko'rdim. Nihoyat U. Miller osmondan kelgan nurga qarshi ovozini ko'tardi. U o'zining umidsizligini to'liq tushuntirib beradigan, o'tmishga nur va ulug'vorlik sohadigan, uning holdan toygan kuchlarini qayta jonlantiradigan, umidini yorug' qiladigan va uni Xudoni ulug'lashga olib boradigan xabarni qabul qilmaganida xato qildi. Ammo u ilohiy donolik o'rniga insoniy donolikka tayanib qoldi, va Rabbisining ishida mashaqqatli mehnat hamda yoshi tufayli holdan toygan bo'lgani uchun, uni haqiqatdan to'sib turganlar kabi darajada javobgar emas edi. Ular javobgardirlar, va gunoh ularning zimmasidadir. Agar U. Miller uchinchi xabarning nurini ko'ra olganida edi, unga qorong'i va sirli bo'lib ko'ringan ko'p narsalar tushuntirib berilgan bo'lar edi. Uning birodarlari unga nisbatan shunchalik chuqur muhabbat va g'amxo'rlikni da'vo qilar edilarki, u ulardan uzilib keta olmasligiga ishondi. Uning yuragi haqiqat tomon og'ar edi; ammo keyin u birodarlariga qarardi. Ular bunga qarshi turardilar. Iso kelishini e'lon qilishda u bilan yonma-yon, yelkama-yelka turganlardan u uzilib keta olarmidi? Ular, albatta, uni adashtirmaydilar, deb o'ylardi.”

“Xudo unga Shaytonning hokimiyati ostiga tushishiga va o'limning uning ustidan hukmronlik qilishiga yo'l qo'ydi. Uni qabrda, o'zini Xudodan muttasil ravishda uzoqlashtirib turganlardan yiroqda yashirdi. Muso va'da qilingan yurtga kirish arafasida xato qildi. Xuddi shuningdek, men Wm. Miller samoviy Kan'onga tez orada kirish arafasida bo'lganida, o'z ta'sirining haqiqatga qarshi yo'nalishiga yo'l qo'yib xato qilganini ko'rdim. Uni bunga boshqalar yetakladilar. Buning uchun boshqalar hisob berishlari kerak. Ammo farishtalar Xudoning bu xizmatkorining aziz tuprog'ini qo'riqlamoqdalar, va u oxirgi karnay sadosi yangraganda chiqib

keladi.”

“Men yaxshi qo‘riqlangan va sobit turgan, hamda jamoatning qaror topgan e‘tiqodini beqaror qilmoqchi bo‘lganlarga hech qanday yuz-ko‘rish bermaydigan bir to‘dani ko‘rdim. Xudo ularga mamnuniyat bilan nazar soldi. Menga uch qadam — birinchi, ikkinchi va uchinchi farishtalarning xabarlari ko‘rsatildi. Farishta dedi: Bu xabarlarda bir toshni joyidan qo‘zg‘atadigan yoki bir mixni qimirlatadigan kishining holiga voy. Bu xabarlarning haqiqiy tushunchasi nihoyatda muhimdir. Jonlarning taqdiri ularning qanday qabul qilinishiga bog‘liqdir. Men yana shu xabarlar orqali pastga olib tushirildim va Xudoning xalqi o‘z tajribasini qanchalik qimmatga sotib olganini ko‘rdim. U ko‘p azob-uqubat va og‘ir kurash orqali qo‘lga kiritilgan edi. Xudo ularni qadam-baqadam olib kelib, oxiri mustahkam, qimirlamas poydevor ustiga qo‘ydi. So‘ng men ayrim kishilarni ko‘rdim: ular poydevor ustiga chiqishdan oldin, unga qadam qo‘yishlaridan avval, uning asosini tekshirardilar. Ba‘zilar shodlik bilan darhol uning ustiga chiqdilar. Boshqalari esa poydevorning asos solinishidan nuqson qidira boshladilar. Ular o‘zgartirishlar kiritilishini istardilar, shunda poydevor yanada mukammal bo‘lar va xalq ancha baxtliroq bo‘lar edi. Ba‘zilar poydevordan tushib, uni tekshirdilar, so‘ng undan ayb topib, u noto‘g‘ri qo‘yilgan deb e‘lon qildilar. Men deyarli hammaning poydevor ustida sobit turganini ko‘rdim va undan tushib ketgan boshqalarni shikoyatlarini bas qilishga da‘vat etdilar, chunki Xudo bosh me‘mor edi, ular esa Unga qarshi kurashayotgan edilar. Ular o‘zlarini shu mustahkam poydevorga olib kelgan Xudoning ajoyib ishini so‘zlab berdilar va deyarli barchalari birlashib ko‘zlarini osmonga ko‘tardilar hamda baland ovoz bilan Xudoni ulug‘ladilar. Bu esa shikoyat qilgan va poydevorni tark etganlarning ba‘zilariga ta‘sir qildi, va ular yana kamtar nigoh bilan uning ustiga chiqdilar.”

“Menga Masihning birinchi kelishi haqidagi xabarga qayta nazar tashlash ko‘rsatildi. Yuhanno Ilyosning ruhi va qudrati bilan Isoning kelishiga yo‘l tayyorlash uchun yuborilgan edi. Yuhanning guvohligini rad etganlar Isoga oid ta‘limotlardan foyda ko‘rmadilar. Uning birinchi kelishi haqidagi xabarga qarshiliklari ularni Uning Masih ekanligining eng kuchli dalillarini ham osonlik bilan qabul qila olmaydigan holatga qo‘ydi. Shayton Yuhanning xabarini rad etganlarni bundan ham ilgariga yetaklab, Isoni rad etish va Uni xochga mixlashga undadi. Buni qilish bilan ular o‘zlarini Hosil bayrami kunidagi barakani qabul qila olmaydigan holatga qo‘ydilar; holbuki, o‘sha baraka ularga samoviy Ma‘badga olib kiradigan yo‘lni o‘rgatgan bo‘lur edi. Ma‘bad pardasining yirtilishi yahudiylarning qurbonliklari va marosimlari endi qabul qilinmasligini ko‘rsatdi. Ulug‘ Qurbonlik keltirilgan va qabul qilingan edi, va Hosil bayrami kunida nozil bo‘lgan Muqaddas Ruh shogirdlarning fikrini yerdagi Ma‘baddan samoviy Ma‘badga, ya‘ni Iso O‘z qoni bilan kirgan va O‘z shogirdlari ustiga kafforatining barakalarini yog‘dirgan joyga qaratdi. Yahudiylar to‘liq aldov va mutlaq zulmat ichida qoldilar. Ular najot rejasiga oid ega bo‘lishlari mumkin bo‘lgan barcha nurdan mahrum bo‘ldilar va hanuz o‘zlarining behuda qurbonliklari hamda nazrlariga ishonishda davom etdilar. Muqaddas joydagi Masihning shafosatidan ular foyda ko‘ra olmadilar. Samoviy Ma‘bad yerdagining o‘rnini egallagan edi, biroq ular samoviyga eltuvchi yo‘l haqida hech qanday bilimga ega emas edilar.”

“Ko‘plar yahudiylarning Isoni rad etib, xochga mixlatish yo‘lida tutgan yo‘llariga dahshat bilan qaraydilar. Uning sharmandali tahqirlanishi tarixini o‘qir ekanlar, ular o‘zlarini Masihni

sevamiz, deb o'ylaydilar va Butrus singari Uni inkor etmagan bo'lardik, yahudiylar singari Uni xochga mixlatmagan bo'lardik, deb hisoblaydilar. Ammo O'z O'g'liga nisbatan ular izhor etgan hamdardlikning guvohi bo'lgan Xudo ularni sinab ko'rdi va ular Isoga nisbatan e'tirof etgan o'sha muhabbatni imtihondan o'tkazdi."

«Butun osmon bu xabarni qabul qilishni eng chuqur qiziqish bilan kuzatdi. Ammo Isoni sevrishini da'vo qiladigan, xoch haqidagi qissani o'qiganda ko'z yosh to'kadigan ko'plar bu xabarni shodlik bilan qabul qilish o'rniga g'azabga kelib, Isoning kelishi haqidagi xushxabarni masxara qildilar va uni aldanish, deb e'lon qildilar. Ular Uning zohir bo'lishini sevganlar bilan birodarlikda bo'lishni istamadilar, balki ulardan nafratlanib, ularni jamoatlardan quvib chiqardilar. Birinchi xabarni rad etganlar ikkinchisidan foyda ko'ra olmadilar, shuningdek ularni imon orqali Iso bilan birga samoviy Ma'badning Eng Muqaddas joyiga kirishga tayyorlashi kerak bo'lgan yarim tun nidosidan ham foyda ko'rmadilar. Va avvalgi ikki xabarni rad etganlari sababli, ular Eng Muqaddas joyga yo'lni ko'rsatadigan uchinchi farishtaning xabaridagi nurni ko'ra olmaydilar. Men ko'rdimki, nomigagina masihiy jamoatlar, yahudiylar Isoni xochga mixlaganlari kabi, bu xabarlarni ham xochga mixladilar; shu bois ular osmonda sodir bo'lgan harakatdan ham, Eng Muqaddas joyga kirish yo'lidan ham bexabardirlar va u yerda Isoning shifoatidan foyda ko'ra olmaydilar. O'zlarining behuda qurbonliklarini keltirgan yahudiylar kabi, ular ham Isoning tark etgan bo'limiga o'zlarining behuda ibodatlarini yo'llaydilar; va Masihning da'vodor izdoshlarining bu aldanishidan mamnun bo'lgan Shayton ularni o'z tuzog'iga mahkam ilintiradi, diniy qiyofaga kiradi, o'zini bu da'vodor masihiylarning ongiga qaratadi va o'z qudrati, alomatlari hamda yolg'on mo'jizalari bilan ish ko'radi. Ba'zilarini u bir yo'l bilan, boshqalarini esa boshqa yo'l bilan aldaydi. Turli onglarni ta'sirlantirish uchun unda turli aldanishlar tayyordir. Ba'zilar bir aldanishga dahshat bilan qaraydilar, holbuki boshqasini osongina qabul qiladilar. Shayton ayrimlarni Spiritizm orqali aldaydi. U yana nur farishtasi kabi keladi va butun o'lka bo'ylab o'z ta'sirini yoyadi. Men hamma joyda soxta islohotlarni ko'rdim. Jamoatlar ko'tarinki ruhda edilar va Xudo ular uchun ajoyib tarzda ish qilmoqda, deb o'ylardilar, holbuki bu boshqa bir ruh edi. Bu so'nib ketadi va dunyoni ham, jamoatni ham avvalgidan ham yomonroq ahvolda qoldiradi.»

"Men Xudo nomigagina Adventistlar orasida ham, qulagan jamoatlar orasida ham samimiy farzandlari borligini ko'rdim; va balolar yog'dirilishidan oldin, xizmatchilar ham, xalq ham hali bu jamoatlardan chaqirib chiqariladilar, va ular haqiqatni mamnuniyat bilan qabul qiladilar. Shayton buni biladi va uchinchi farishtaning baland nidosidan oldin, bu diniy jamoalarda shunday bir hayajon ko'taradiki, toki haqiqatni rad etganlar Xudo ular bilan, deb o'ylasinlar. U samimiylarni aldashga va ularni Xudo hanuz jamoatlar uchun ish qilmoqda, deb o'ylashga yetaklashga umid qiladi. Ammo nur porlaydi, va samimiylarning har biri qulagan jamoatlarni tark etib, qoldiq bilan bir safda turadi." Spiritual Gifts, 1-jild, 151–172.

Bu parcha nihoyatda ko'p muhim haqiqatlarni o'z ichiga oladi, biroq men bu parchadan Millerchilar tarixidagi xabarlarning ayrim xususiyatlarini ajratib ko'rsatish uchun foydalanmoqdaman, toki ular bizning tariximizni qanday timsollashini tushunaylik. Vahiy kitobining o'n to'rtinchi bobi dagi uch farishtaning har biri qo'lida bir xabarga ega. Ikkinchi va uchinchi farishta o'z xabari bilan pastga tushar ekan, ular bilan birga "o'rama yozuv" borligi bilan tavsiflanadi. Har bir farishta bir xabarni ifodalaydi, va har bir xabarning kelishi muayyan bir

ta'sirni yuzaga keltiradi.

Biz bu mavzuni keyingi maqolada davom ettiramiz.